

Περίληψη Εκδήλωσης

Άγνωστοι Γεωπολιτικοί Παράμετροι της Ελληνικής Επανάστασης

Μελέτης Η. Μελετόπουλος
Διδάκτωρ Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου
Γενεύης

Το ανορθολογικό εγχείρημα της επανάστασης ενός ολιγάνθρωπου έθνους εναντίον μίας αυτοκρατορίας που εκτεινόταν από τον Περσικό Κόλπο μέχρι το Μαρόκο και από τον Δούναβι έως την Αιθιοπία οδήγησε στην Απελευθέρωση, διότι συνέτρεχαν συγκεκριμένοι παράγοντες που οι σύγχρονοι Έλληνες στην σημερινή δύσκολη συγκυρία οφείλουν να αξιολογήσουν προσεκτικά.

1. Στην κεφαλή της Επανάστασης υπήρχε μία στρατηγική ιδιοφυΐα που γνώριζε την στρατηγική επιστήμη της μετα-ναπολεόντειας εποχής. Τον Κολοκοτρώνη οι περισσότεροι αναγνωρίζουν ως γενναίο κλέφτη του Μοριά, ενώ ήταν μία πολύπλοκη προσωπικότητα με καταλυτική εμπειρία συμμετοχής στον βρετανικό στρατό στα Επάνησα και ικανός να παράγει στρατηγικό σχεδιασμό. Ως γνώστης του Δόγματος Κουτούζωφ (συνδυασμός «καμένης γης», ψυχολογικού πολέμου, παραπλάνησης και εξάντλησης του αντιπάλου και παγίδευσής του σε μικρή κλίμακα), ο Κολοκοτρώνης σχεδίασε ψύχραιμα και οργάνωσε την καταστροφή του τεράστιας στρατιάς του Δράμαλη στα Δερβενάκια, που υπήρξε το συντριπτικό κάταγμα και η απόλυτη συντριβή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας εντός της επικράτειάς της. Επίσης ο Κολοκοτρώνης ήταν ο εμπνευστής της πολιορκίας και αλώσεως της Τριπολιτσάς, δηλαδή του οθωμανικού στρατιωτικού κέντρου της νότιας Ελλάδας. Ενώ στην ύστερη φάση της Επανάστασης συνέλαβε τον τρόπο αντιμετώπισης του πρακτικά μη αντιμετωπίσιμου Ιμπραήμ, που κατέπλευσε σε μια εξαντλημένη από τον εμφύλιο πόλεμο Ελλάδα με στρατιά εκπαιδευμένη από αξιωματικούς του Μεγάλου Ναπολέοντος. Έναντι του Ιμπραήμ ο Κολοκοτρώνης εφάρμοσε την τακτική της συνεχούς μετακίνησης και αποφυγής ευθείας αντιπαράθεσης, ταυτόχρονα με την απόλυτη άρνηση συνθηκολόγησης, αδιαλλαξία και τρομοκράτηση όσων ήταν έτοιμοι να συμβιβασθούν, τακτική που ενάμισυ αιώνα αργότερα ο Τσώρτσιλ αποτύπωσε στην κορυφαία του φράση «we will never surrender”.

Ο δεύτερος καταλυτικός παράγων επιτυχίας της Επανάστασης ήταν η διπλωματική ιδιοφυΐα και δράση του Καποδίστρια, ο οποίος ως υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας και εκπρόσωπος του Τσάρου στην Ιερά Συμμαχία εμπόδισε την διεθνή καταδίκη της Επανάστασης από τον Μέττερνιχ, που την θεωρούσε απόρροια ανατρεπτικών της παγκόσμιας τάξης προθέσεων. Έχει επίσης υποτιμηθεί η συμβολή του Καποδίστρια στην ελληνική υπόθεση

στην φάση μετά την αποπομπή του από τον Τσάρο, όταν εγκαταστάθηκε στην Γενεύη και ίδρυσε με χρηματοδότη τον Εϋνάρδο το Φιλελληνικό Κομιτάτο.

Η βρεταννική στρατηγική παιδεία του Κολοκοτρώνη και η διεθνής διπλωματική δράση του Καποδίστρια διδάσκουν ότι μία μείζων εθνική προσπάθεια πρέπει να διαθέτει επαφή και ερείσματα στο διεθνές περιβάλλον. Η παρουσία και συμμετοχή στα μεγάλα διεθνή κέντρα αποφάσεων παρέχει πληροφόρηση γιά τους παγκόσμιους συσχετισμούς, προλαμβάνει καταστάσεις, διευκολύνει την σύναψη συμμαχιών, επιτρέπει την στενή παρακολούθηση των αντιπάλων και συμβάλλει στην ευόδωση των εθνικών σχεδίων.

Η Ελληνική Επανάσταση διέθετε και ένα ακόμα συγκριτικό πλεονέκτημα εν σχέσει με άλλες εθνικές προσπάθειες: σε κάποια στιγμή, μετά το 1825, τα γεωπολιτικά συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων συνέπεσαν με τον στόχο ίδρυσης ελληνικού κράτους γιά τους δικούς τους, άσχετους με την ελληνική υπόθεση, λόγους.